Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

13 февруари 2025 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Специална компетентност — Член 8, точка 1 — Множество ответници — Искове, свързани с „такава тясна връзка“, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно — Член 102 ДФЕС — Понятие за предприятие — Дружество майка и дъщерно дружество — Извършено от дъщерното дружество нарушение — Презумпция за упражняване на решаващо влияние от дружеството майка — Солидарна отговорност — Решение на национален орган по конкуренция — Иск за обезщетение“

По дело C-393/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд, Нидерландия) с акт от 23 юни 2023 г., постъпил в Съда на 28 юни 2023 г., в рамките на производство по дело

Athenian Brewery SA,

Heineken NV

срещу

Macedonian Thrace Brewery SA

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: I. Jarukaitis, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на пети състав, D. Gratsias (докладчик) и E. Regan, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: A. Lamote, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 юни 2024 г.,

* Език на производството: нидерландски.

като има предвид становищата, представени:

– за Athenian Brewery SA и Heineken NV, от R. Dufour и E. Pijnacker Hordijk, advocaten,

– за Macedonian Thrace Brewery SA, от A.J.M.J. de Moncuit de Boiscuillé, avocat, J. W. Fanoy, P. A. Fruytier, T. S. Hoyer и M.H.J. van Maanen, advocaten,

– за Европейската комисия, от S. Noë и W. Wils, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 септември 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, точка 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Athenian Brewery SA (наричано по-нататък „AB“) и Heineken NV, от една страна, и Macedonian Thrace Brewery SA (наричано по-нататък „MTB“), от друга страна, по повод на иск за ангажиране на солидарната отговорност на AB и Heineken за обезщетение на вредите, претърпени от MTB в резултат на извършено от AB нарушение на член 102 ДФЕС и на член 2 от Nomos 3959/2011 Prostasia tou eleutherou antagonismou (Закон 3959 за защита на конкуренцията) от 20 април 2011 г. (FEK A’93).

Правна уредба

Регламент (ЕС) № 1/2003

3 Член 5 („Правомощия на органите по конкуренция на държавите членки“) от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 и 102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167) предвижда:

„Органите по конкуренция на държавите членки имат правомощието да прилагат членове [101 ДФЕС и 102 ДФЕС] в индивидуалните случаи. […]“.

4 Член 16 от този регламент, озаглавен „Еднакво прилагане на общностното право на конкуренция“, предвижда в параграф 1:

„Когато национални съдилища се произнасят по споразумения, решения или практики съгласно член [101] или [102 ДФЕС], които вече са предмет на решения на [Европейската] комисия[…], те не могат да вземат решения, които са в противоречие с решението, прието от Комисията. Те също така трябва да избягват вземане на решения, които биха противоречали на решение, което Комисията предвижда да приеме по образувано от нея производство. За тази цел

националният съд може да прецени дали е необходимо да спре своето производство. Това задължение не засяга правата и задълженията по член [267 ДФЕС]“.

5 Съгласно член 23, параграф 2, буква а) от посочения регламент с решение Комисията може да налага глоби на предприятия и на сдружения на предприятия, когато умишлено или поради небрежност нарушават разпоредбите на член 101 ДФЕС или на член 102 ДФЕС.

Регламент № 1215/2012

6 Съображения 15, 16 и 21 от Регламент № 1215/2012 гласят:

„(15) Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника. Винаги следва да е налице компетентност на това основание, освен в няколко ясно определени случаи, когато предметът на спора или автономията на страните обосновава различен свързващ фактор. Местоживеенето на правния субект трябва да се определя автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат спорове за компетентност.

(16) Наред с местоживеенето на ответника следва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни доброто правораздаване. С наличието на тясна връзка следва да се гарантира правна сигурност и да се избягва възможността срещу ответника да бъде подаден иск в съд на държава членка, която той не би могъл разумно да предвиди. […]

[…]

(21) В името на хармоничното правораздаване е необходимо да се сведе до минимум възможността да има успоредни производства, както и да се гарантира, че в различни държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. Следва да съществува ясен и ефективен механизъм за решаване на висящи дела (lis pendens) и свързани с тях производства и за отстраняване на проблемите, които произтичат от национални различия като тези във връзка с определянето на времето, към което едно дело се счита за висящо. За целите на настоящия регламент това време трябва да се определи автономно“.

7 Член 4, параграф 1 от този регламент, който е включен в раздел 1, озаглавен „Общи разпоредби“, от глава II, гласи:

„При условията на настоящия регламент, искове срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

8 Член 5, параграф 1 от посочения регламент, който е включен в същия раздел, предвижда:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

9 Член 8, точка 1 от същия регламент се намира в раздел 2 от глава II, озаглавена „Специална компетентност“, и гласи следното:

„Срещу лице с местоживеене в държава членка може също така да бъде предявен иск:

1) когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковете са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства;

[…]“.

Директива 2014/104/ЕС

10 Член 9 от Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 година относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение за вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията (ОВ L 349, 2014 г., стр. 1), озаглавен „Действие на националните решения“, предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че всяко нарушение на конкурентното право, установено с окончателно решение на национален орган за защита на конкуренцията или на съд, упражняващ съдебен контрол, се счита за безспорно за целите на иск за обезщетение за вреди, предявен пред техните национални съдилища съгласно член 101 или член 102 ДФЕС и националното конкурентно право.

2. Държавите членки гарантират, че когато окончателното решение по параграф 1 е постановено в друга държава членка, то може в съответствие с националното право да бъде представено пред техните национални съдилища най-малкото като prima facie доказателство за факта, че е извършено нарушение на конкурентното право, и може да бъде оценявано заедно с останалите доказателства, представени от страните, когато е приложимо.

3. Настоящият член не засяга правата и задълженията на националните съдилища съгласно член 267 ДФЕС“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

11 AB и MTB са установени в Гърция пивоварни, които развиват дейност на гръцкия пазар на бира. AB е част от групата Heineken, чието дружество майка Heineken е установено в Амстердам (Нидерландия). Heineken определя стратегията и целите на групата. Това дружество обаче не извършва само по себе си оперативна дейност в Гърция. Между септември 1998 г. и 14 септември 2014 г. Heineken притежава непряко около 98,8 % от капитала на AB.

12 С решение от 19 септември 2014 г. Epitropi Antagonismou (Комисия по конкуренцията, Гърция) констатира, че AB е извършвало злоупотреба с господстващото си положение на гръцкия пазар на бира през посочения в предходната точка период и че това поведение следва да се квалифицира като единно продължено нарушение на член 102 ДФЕС, както и

на член 2 от Закон 3959 за защита на конкуренцията. Въпреки че МТВ е поискало от Комисията по конкуренция да включи Heineken в разследването, в решението си Комисията счита, че няма доказателства за прякото участие на Heineken при извършването на установените нарушения и че конкретните обстоятелства не позволяват да се поддържа презумпцията, че Heineken е упражнявало решаващо влияние върху AB. В посоченото решение Комисията не се произнася по оборимата презумпция, призната в практиката на Съда, според която в специфичния случай, при който дружество майка притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на своето дъщерно дружество, което е извършило нарушение на правилата за конкуренция, се приема, че това дружество майка на практика е упражнявало решаващо влияние върху поведението на това дъщерно дружество и може да бъде държано отговорно за нарушението по същия начин, както това дъщерно дружество (наричана по-нататък „презумпция за упражняване на решаващо влияние и за отговорност на дружеството майка“).

13 МТВ предявява иск пред Rechtbank Amsterdam (Районен съд Амстердам, Нидерландия) с който иска AB и Heineken да бъдат обявени за солидарно отговорни за посоченото в предходната точка нарушение и следователно да бъдат осъдени солидарно да поправят всички вреди, претърпени от МТВ в резултат на това нарушение. От своя страна AB и Heineken искат по-специално Rechtbank Amsterdam (Районен съд Амстердам) да установи, че не е компетентен да се произнесе по иска срещу AB. Rechtbank Amsterdam (Районен съд Амстердам) признава, че не е компетентен да разгледа предявените претенции срещу Heineken на основание на член 4, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, доколкото седалището на това дружество е в Амстердам. Така той уважава предявеното от AB и Heineken искане за установяване на липсата на компетентност и отклонява компетентността си по отношение на AB поради липсата на „такава тясна връзка“ по смисъла на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 между предявения срещу Heineken иск и този срещу AB, с която да се обоснове интерес тези искове да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.

14 При обжалването по съдебен ред Gerechtshof Amsterdam (Апелативен съд Амстердам, Нидерландия) отменя решението на Rechtbank Amsterdam (Ройонен съд Амстердам), отхвърля инцидентното искане на AB и Heineken и връща делото на този съд за ново разглеждане и постановяване на решение по същество. Апелативният съд приема по същество, че тези дружества се намират в едно и също фактическо положение и че не може да се изключи с достатъчна сигурност, че те образуват едно и също предприятие.

15 AB и Heineken подават касационна жалба пред запитващата юрисдикция Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия).

16 Този съд отбелязва, че делото, с което е сезиран, се различава от делото, по което е постановено решение от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), по което Съдът по-специално постановява, че исковете срещу предприятия, които са участвали по различен по място и време начин в установено с решение на Европейската комисия единно продължено нарушение на забраната на картелите, предвидена в правото на Съюза, са обвързани помежду си с „толкова тясна връзка“, че е налице интерес те да бъдат разгледани и решени заедно. В конкретния случай обаче нарушението на правилата за конкуренция било установено с решение не на Комисията, а на национален орган по конкуренция, а именно Комисията по конкуренция. Освен това било установено, че самото Heineken не развивало дейност на гръцкия пазар за бира, а претенцията, предявена спрямо

него от MTB, се основавала единствено на решаващото влияние, което се твърди, че то упражнявало върху поведението на AB. В случай като настоящия, в който ответникът оспорва мотивирано упражняването на такова влияние, възниква въпросът дали в съответствие с критерия, установен от Съда в решения от 28 януари 2015 г., Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), и от 16 юни 2016 г., Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449), може да се приложи презумпцията за упражняване на решаващо влияние и за отговорност на дружеството майка, в който случай сезираният съд би трябвало да признае компетентността си да се произнесе по делото, без да се извършват действия по пълно събиране на доказателства в подкрепа на това, освен ако съответното дружество майка не успее да обори тази презумпция.

17 При тези условия Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Трябва ли, когато проверява дали е компетентен съгласно член 8, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia“ по отношение на установено в друга държава членка дъщерно дружество, съдът по местоживеенето на дружеството майка да вземе предвид, в случай като разглеждания в главното производство и в рамките на предвиденото в тази разпоредба изискване за тясна връзка, признатата в материалното конкурентно право презумпция за упражняване на решаващо влияние от дружеството майка върху икономическата дейност на дъщерното дружество, за което се отнася спорът?

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос: как тогава в този контекст трябва да се уточни критерият, формулиран в решения Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37) и Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449)? Достатъчно ли е в този случай, когато се оспорва решаващо влияние на дружеството майка върху икономическата дейност на дъщерното дружество, да не е възможно предварително да се счита за изключено съществуването на такова решаващо влияние, за да се приеме, че по отношение на това дъщерно дружество е налице компетентност съгласно член 8, точка 1 от Регламент „Брюксел Ia?“.

По преюдициалните въпроси

18 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че когато са предявени искове срещу дружество майка и негово дъщерно дружество, с които се иска тези дружества да бъдат осъдени солидарно да поправят вредите, претърпени в резултат на извършено от дъщерното дружество нарушение на правилата на конкуренцията, посочената разпоредба допуска възможността сезираният с тези искове съд по местоживеенето на дружеството майка да установи международната си компетентност, като се основе изключително на презумпцията, според която, когато дружество майка притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на негово дъщерно дружество, извършило нарушение на правилата на конкуренцията, дружеството майка упражнява решаващо влияние върху това дъщерно дружество.

19 Съгласно член 8, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 срещу лице с местоживеене в държава членка може да бъде предявен иск, когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковете са в „такава тясна връзка“, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.

20 Съгласно съображения 16 и 21 от Регламент № 1215/2012 целта на посоченото в член 8, точка 1 от този регламент правило за компетентност отговаря на стремежа да се улесни доброто правораздаване, да се намали до минимум възможността от успоредни производства и така да се избегне рискът в различни държави членки да бъдат постановени противоречащи си съдебни решения (решение от 7 септември 2023 г., Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, т. 34 и цитираната съдебна практика).

21 Това правило за специална компетентност, доколкото то дерогира посочения в член 4 от Регламент № 1215/2012 принцип, че компетентността се основава на местоживеенето на ответника, подлежи на стриктно тълкуване, което не излиза извън хипотезите, изрично предвидени в този регламент (решение от 7 септември 2023 г., Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, т. 35 и цитираната съдебна практика).

22 Следователно за целите на прилагането на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се провери дали между различните искове, предявени от един и същ ищец срещу различни ответници, съществува връзка, поради която е целесъобразно те да бъдат решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства. Във връзка с това, за да може решенията да се разглеждат като противоречащи си, не е достатъчно да съществува различие в разрешаването на спора, а е необходимо и това различие да се вписва в рамките на едни и същи фактически и правни обстоятелства (решение от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, т. 20 и цитираната съдебна практика).

23 Съдът приема обаче, че правилото, залегнало в член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012, няма как да се тълкува в смисъл, че може да позволи на даден ищец да предяви иск срещу множество ответници само с цел по отношение на някой от тях да бъде изключена компетентността на съдилищата на държавата, в която този ответник има местоживеене, и така ищецът да заобиколи правилото за компетентност, съдържащо се в тази разпоредба, като създаде или изкуствено поддържа условията за прилагане на споменатата разпоредба (вж. в този смисъл решение от 7 септември 2023 г., Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, т. 43 и цитираната съдебна практика).

24 Съдът също така приема, че хипотезата, че даден ищец е предявил иск срещу множество ответници само с цел по отношение на някой от тях да бъде изключена компетентността на съдилищата на държавата, в която той има местоживеене, е изключена, когато към момента на предявяване на исковете срещу всеки от съответниците съществува тясна връзка между тези искове, т.е. когато е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства (вж. по аналогия решения от 11 октомври 2007 г., Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, т. 54, от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, т. 28, и от 7 септември 2023 г., Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, т. 44 и цитираната съдебна практика). Оттук Съдът прави извода, че при наличието на искове, които към момента на тяхното предявяване са във връзка помежду си по смисъла на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно

компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74), който съответства на член 9, параграф 1 от Регламент 1215/2012, сезираният съд може да констатира евентуалното заобикаляне на правилото за компетентност, съдържащо се в тази разпоредба, само ако има доказателствени индиции, които му дават основание да направи извод, че ищецът е създал или е поддържал изкуствено условията за прилагане на цитираната разпоредба (вж. по аналогия решение от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, т.29).

25 Следователно запитващата юрисдикция трябва да прецени дали са налице едни и същи правни и фактически обстоятелства, като отчете всички релевантни обстоятелства по поставеното за разглеждане дело по отношение на исковете, предявени срещу различните ответници, и да се увери, че исковете, предявени срещу единствения съответник, местоживеенето на когото обосновава компетентността на сезирания съд, нямат за цел изкуствено да отговорят на условията за прилагане на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 (вж. в този смисъл решение от 7 септември 2023 г., Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, т. 42 и 45). Съдът обаче може да предостави на запитващата юрисдикция насоките за тълкуване на правото на Съюза, които са полезни за тази преценка.

26 С оглед на това следва да се припомни, че Съдът приема, че условието да са налице едни и същи фактически и правни обстоятелства трябва да се счита за изпълнено, когато няколко предприятия, които са участвали в установено с решение на Комисията единно продължено нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза, са посочени като ответници в искове, предявени на основание участието им в това нарушение, при това независимо от обстоятелството, че ответниците по главното производство са участвали на различно място и по различно време в осъществяването на съответния картел (вж. в този смисъл решение от 21 май 2015 г., Beverage City Polska, C-352/13, EU:C:2015:335, т. 21).

27 Както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 40 от представеното заключение, същата констатация се налага и в случай на искове, предявени на основание участието на дружество в нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза и предявени срещу това дружество, както и срещу неговото дружество майка, по повод на които се твърди, че двете заедно образуват едно и също предприятие.

28 Всъщност съгласно постоянната съдебна практика правото на Съюза в областта на конкуренцията се отнася до дейността на предприятията, поради което, тъй като отговорността за вредите, произтичащи от нарушения на правилата на Съюза в областта на конкуренцията, е лична, предприятието, което нарушава тези правила, следва да отговаря за причинените от нарушението вреди (решение от 14 март 2019 г., Skanska Industrial Solutions и др., C-724/17, EU:C:2019:204, т. 30 и 31 и цитираната съдебна практика).

29 Следователно, когато е установено, че дадено дружество и неговото дъщерно дружество са част от една и съща стопанска единица и следователно формират едно-единствено предприятие по смисъла на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза, самото съществуване на тази стопанска единица, извършила нарушението, е от решаващо значение за определянето на отговорността на едното или на другото дружество, формиращо предприятието, за антиконкурентното поведение на същото предприятие. В това отношение понятието „предприятие“, а чрез него и понятието „стопанска единица“ по

право водят ipso iure до солидарна отговорност на субектите, образуващи стопанската единица към момента на извършване на нарушението (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 43 и 44).

30 В това отношение фактът, че както в настоящия случай, солидарната отговорност на дружеството майка и неговото дъщерно дружество за нарушението на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза не е установена с окончателно решение на Комисията, не е пречка по отношение на такива искове да се приложи член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012.

31 Напротив, както посочва генералният адвокат в точка 56 от представеното заключение, точно в такава хипотеза съществува риск от постановяване на противоречащи си съдебни решения, които да се вписват в рамките на едни и същи фактически и правни обстоятелства. Както обаче следва от съображение 21 от Регламент № 1215/2012, разпоредбата на член 8, точка 1 от този регламент цели именно да се избегне подобен риск.

32 Всъщност съгласно член 16, параграф 1 от Регламент № 1/2003 окончателните решения на Комисията относно нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза обвързват всеки съд на държава членка, който се произнася по същото нарушение. За сметка на това, макар съгласно член 9, параграф 1 от Директива 2014/104 държавите членки да са длъжни да гарантират, че националните им съдилища ще бъдат обвързани от окончателните решения, постановени от техните национални органи за защита на конкуренцията, които се произнасят по такова нарушение, докато, що се отнася до аналогични решения, взети от орган за защита на конкуренцията на друга държава членка, член 9, параграф 2 предвижда само задължение за държавите членки да гарантират, че такива решения могат да бъдат представяни пред техните национални съдилища като prima facie доказателство за факта на нарушението.

33 Това тълкуване на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 в смисъл, че тази разпоредба се прилага и в случай на искове, предявени едновременно срещу дружество майка и срещу негово дъщерно дружество, с което първото образува стопанска единица и които искове са предявени с оглед участието на второто дружество в нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза, е в съответствие с целите за предвидимост на правилата за компетентност и с принципа на правна сигурност, посочени в съображения 15 и 16 от този регламент.

34 Съгласно практиката на Съда принципът на правна сигурност изисква по-специално правилата за специална компетентност да се тълкуват така, че да позволяват на ответник, който е нормално осведомен, да предвиди разумно пред коя юрисдикция, различна от тази на държавата по неговото местоживеене, може да бъде предявен иск срещу него (решение от 13 юли 2006 г., Reisch Montage, C-103/05, EU:C:2006:471, т. 25).

35 Такъв обаче е случаят с дружество майка и негово дъщерно дружество със седалище в друга държава членка. Всъщност с оглед на съображенията, изложени в точки 28 и 29 от настоящото решение, всяко от тези две дружества може разумно да предвиди, че в случай на нарушение на правилата на конкурентното право на Съюза, извършено от едното от тях, срещу него може да бъде предявен иск пред съдилищата на държавата членка по местоживеенето на другото, които да разгледат искове, предявени на основание на това нарушение.

36 В случая запитващата юрисдикция иска по-специално да установи какви са последиците за евентуалното прилагане на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 вследствие на обстоятелството, че от една страна, в подкрепа на предявените искови срещу дружество, участвало в нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза, както и срещу дружеството, което притежава изцяло или почти изцяло капитала на първото, жалбоподателят се позовава на презумпцията за решаващо влияние и за отговорност на дружеството майка, и от друга страна, че второто дружество оспорва да е упражнявало решаващо влияние върху дъщерното си дружество и да е образувало заедно с него една стопанска единица.

37 В това отношение следва да се припомни, на първо място, че съгласно постоянната съдебна практика в особения случай, когато дружество майка притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на свое дъщерно дружество, извършило нарушение на правилата на конкуренцията, се прилага оборима презумпция — а именно презумпцията за упражняване на решаващо влияние и за отговорност на дружеството майка, според която то действително упражнява решаващо влияние върху поведението на своето дъщерно дружество (решение от 26 октомври 2017 г., Global Steel Wire и др./Комисия, съединени дела C-457/16 P и C-459/16 P—C-461/16 P, EU:C:2017:819, т. 84 и цитираната съдебна практика).

38 Тази презумпция е развита от съответните предприятия във връзка с обжалване на решенията на Комисията, с които се установява участието им в нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза и с които им се налагат глоби на основание член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003. В този контекст е достатъчно Комисията да докаже, че целият или почти целият капитал на дъщерно дружество е притежаван от неговото дружество майка, за да може да се презумира, че последното действително упражнява решаващо влияние върху търговската политика на това дъщерно дружество. Вследствие на това Комисията ще може да счита дружеството майка за солидарно отговорно за плащането на наложената на неговото дъщерно дружество глоба, освен ако това дружество майка, което трябва да обори тази презумпция, не представи достатъчно доказателства, с които може да се установи, че това дъщерно дружество има самостоятелно поведение на пазара (решение от 26 октомври 2017 г., Global Steel Wire и др./Комисия, C-457/16 P и C-459/16 P—C-461/16 P, EU:C:2017:819, т. 84 и цитираната съдебна практика).

39 Макар да е развита в рамките на обжалването на решенията на Комисията, приети на основание член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, презумпцията за упражняване на решаващо влияние и за отговорност на дружеството майка може да намери приложение и в случай че физическо или юридическо лице предяви иск, с който твърди, че е претърпяло вреда вследствие на участието на дружество в нарушение на правилата за конкуренция съгласно правото на Съюза, и който иск е насочен срещу друго дружество, което притежава целия или почти целия капитал на първото.

40 Всъщност Съдът постановява, че понятието „предприятие“ по смисъла на правилата за конкуренция в правото на Съюза, което е самостоятелно понятие на това право, не би могло да има различен обхват в контекста на налаганите от Комисията глоби на основание член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 и в контекста на исковете за вреди от нарушение на правилата на Съюза в областта на конкуренцията (решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 38).

41 На второ място, следва да се отбележи, че от практиката на Съда следва, че на етапа на проверката на международната компетентност сезираният съд не преценява нито допустимостта, нито основателността на иска, а само установява факторите на привързване с държавата на сезирания съд, обосноваващи компетентността му по силата на член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012.

42 При това положение и макар да е вярно, че Регламент № 1215/2012 не уточнява изрично обхвата на задълженията на националните съдилища за контрол при проверката на международната им компетентност, тъй като става въпрос за аспект на вътрешното процесуално право, който този регламент няма за цел да уеднакви, Съдът все пак приема, че прилагането на релевантните норми на вътрешното процесуално право не трябва да накърнява полезното действие на посочения регламент. Макар обаче целта за правна сигурност да изисква сезираният национален съд да може лесно да се произнесе по собствената си компетентност, без да се налага да се произнася по същността на спора, задължението, още на този етап на производството, да се извършат действия по пълно събиране на доказателства във връзка с фактите, които са релевантни както за въпроса за компетентността, така и за спора по същество, рискува да предопредели проверката на основателността на жалбата (вж. в този смисъл решение от 28 януари 2015 г., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, т. 61—63 и цитираната съдебна практика).

43 Освен това Съдът уточнява също, че както целта за добро правораздаване, така и дължимото зачитане на самостоятелността на съда при упражняването на неговите правомощия изискват сезираният съд да може да прецени международната си компетентност в светлината на цялата информация, с която разполага, включително, ако е необходимо, с оглед на твърденията на ответника (вж. в този смисъл решения от 28 януари 2015 г., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, т. 64, и от 16 юни 2016 г., Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, т. 45).

44 В това отношение, що се отнася до наличието на връзка, релевантна ще бъде информацията, с която следва да се установи, че исковата молба действително се отнася до едни и същи фактически, а в зависимост от конкретния случай, и правни обстоятелства. Следователно, за да установи наличието на връзка, този съд може да приеме за доказани релевантните твърдения на ищеца, що се отнася до посочените в предявените искове предпоставките на деликтната или квазиделиктната отговорност (вж. по аналогия решение от 16 юни 2016 г., Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, т. 44 и цитираната съдебна практика).

45 Следователно в положение като разглежданото в главното производство сезираният съд може да се ограничи да провери дали a priori не е изключено упражняването на решаващо влияние на дружеството майка по отношение на дъщерното дружество, за да може той да установи своята компетентност, доколкото националното право позволява това.

46 Такъв би бил случаят, ако жалбоподателят се позовава на презумпцията за решаващо влияние и отговорност на дружеството майка. Проверката за липсата на изкуствен характер на предявения срещу дружеството майка иск, с чието местоживеене се обосновава компетентността на сезираната юрисдикция, обаче предполага ответниците да могат да се позоват на доказателствени индиции, въз основа на които може да се допусне или че дружеството майка не притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на своето дъщерно дружество, или че тази презумпция все пак трябва да бъде оборена.

47 С оглед на изложените съображения, на поставените въпроси трябва да се отговори, че член 8, точка 1 от Регламент № 1215/2012 следва да се тълкува в смисъл, че когато са предявени искове срещу дружество майка и негово дъщерно дружество, с които се иска тези дружества да бъдат осъдени солидарно да поправят вредите, претърпени в резултат на извършено от дъщерното дружество нарушение на правилата на конкуренцията, посочената разпоредба допуска възможността сезираният с тези искове съд по местоживеенето на дружеството майка да установи международната си компетентност, като се основе изключително на презумпцията, според която, когато дружество майка притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на негово дъщерно дружество, извършило нарушение на правилата на конкуренцията, дружеството майка упражнява решаващо влияние върху това дъщерно дружество, при условие че тези ответници не са лишени от възможността да се позовават на доказателствени индиции, въз основа на които може да се допусне или че дружеството майка не притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на посоченото дъщерно дружество, или че тази презумпция все пак трябва да бъде оборена.

По съдебните разноски

48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 8, точка 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела

трябва да се тълкува в смисъл, че:

когато са предявени искове срещу дружество майка и негово дъщерно дружество, с които се иска тези дружества да бъдат осъдени солидарно да поправят вредите, претърпени в резултат на извършено от дъщерното дружество нарушение на правилата на конкуренцията, посочената разпоредба допуска възможността сезираният с тези искове съд по местоживеенето на дружеството майка да установи международната си компетентност, като се основе изключително на презумпцията, според която, когато дружество майка притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на негово дъщерно дружество, извършило нарушение на правилата на конкуренцията, дружеството майка упражнява решаващо влияние върху това дъщерно дружество, при условие че тези ответници не са лишени от възможността да се позовават на доказателствени индиции, въз основа на които може да се допусне или че дружеството майка не притежава пряко или непряко целия или почти целия капитал на посоченото дъщерно дружество, или че тази презумпция все пак трябва да бъде оборена.

Подписи